

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Právnická fakulta

P O S U D E K
oponenta disertační práce

Jméno a příjmení studenta: **JUDr. Zuzana Suchá Balogh**

Název práce: **Dokazování**

Jméno a příjmení oponenta: **JUDr. Pavel Kolesár, Ph.D.**

Školitel: **prof. JUDr. Alena Winterová, CSc.**

Obsah oponentského posudku:

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu
2. Logická struktura a členění disertační práce
3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát
4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava disertační práce
5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy *de lege ferenda*)
6. Odborná kvalita zpracování tématu disertační práce
7. ZÁVĚR

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu

Autor, kolegyně Zuzana Suchá Balogh, zvolil téma své disertační práce „Dokazování“ velmi nadčasově. Dokazování je jednou z nejdůležitějších fází jakéhokoli procesu, neboť pomocí něj získává rozhodující orgán především skutkové poznatky rozhodné pro své právní posouzení věci (nebudeme-li hledět na výjimky typu dokazování zahraničních právních úprava atd.). V poměrech civilního sporného procesu, který tvoří těžiště zkoumání předmětné práce autora, pak je dokazování nejdůležitější fází z pohledu účastníků, neboť za správné zjištění skutkového stavu nesou, na rozdíl od civilního nesporného procesu či například trestního procesu, procesní odpovědnost právě účastníci. Je tedy v jejich zájmu zajistit (a pohlídat si), že soudu označují a navrhnou k provedení všechny důkazy, které mohou být v jejich prospěch. Významnost institutu

dokazování si autor zjevně uvědomuje, a to nejen pohledem *ex professo* autora v rámci jeho advokátní praxe, ale též v doktrinálních souvislostech.

Autor správně identifikuje časté problémy praxe (např. str. 7 a „vzobávání“ důkazů či tzv. souborná zjištění, dále např. str. 8 a absence analytické činnosti soudu), kdy i upozorňuje na rizika s takovým přístupem soudu spojená.

V rámci pojednání o znovuzavedení zákonné koncentrace řízení zákonem č. 7/2009 Sb. (str. 45 a násl.) autor správně zdůrazňuje, že ve své podstatě to, zda se jí podaří skutečně správně aplikovat, záleží na důslednosti soudu (prvého stupně). Toto je závěr, se kterým se (bohužel) rovněž ztotožňuji. Na druhé straně pak dávám k úvaze, zda bylo takové právní úpravy třeba, když obdobného výsledku bylo možné dosáhnout již i dle soudcovské koncentrace dle § 118c OSŘ ve znění do novely provedené zákonem č. 7/2009 Sb., tedy do 30. 6. 2009.

Je třeba říci, že autorem vybrané téma je značně široké, které klade na autora nároky do značné míry generalizovat určité aspekty daného institutu na straně jedné, ale na straně druhé nerezignovat na toliko popisnost problému a zajistit práci určitý vědecký přínos odpovídající úrovni disertační práce.

Autor tak byl nucen zvážit, kterými tématy se bude zabývat primárně a které naopak upozadí, kdy z logiky věci se jedná o pohled a volbu autora ryze subjektivní, nanejvýš určitým způsobem směřovatelnou spoluprací se školitelem. Zde je možno uzavřít, že tato volba byla autorem provedena přílehavě, když v jejím důsledku práce nabízí souborný pohled na část aktuálních problémů týkajících se problematiky dokazování.

Konečně je třeba vyzdvihnout i práci autora s judikaturou a doktrínou, zejména pak doktrínou brněnské školy. Pokud je o judikaturu, v některých případech by však práci prospělo spíše volit odkaz na judikaturu soudu vyššího stupně a pouze v případě, že daná otázka nebyla dosud na takové úrovni řešena, pak použít odkaz na judikaturu soudu odvolacích, případně prvostupňových (jako například ohledně definice notoriety na str. 11 podepřené autorem rozhodnutím Vrchního osudu v Praze z roku 2009, když daná problematika je řešena i na úrovni Nejvyššího soudu či Ústavního soudu, z poslední doby například rozhodnutím velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2023, sp. zn. 31 Cdo 2273/2022).

2. Logická struktura a členění disertační práce

Text disertační práce (přes 370 tis. znaků včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická a jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinálním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, v některých případech stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*.

Práce je rozdělena do 4 kapitol, kdy první kapitola se zabývá problematikou dokazování v soudním řízení obecně, a to včetně vůdčích zásad ovládajících tuto fázi soudního řízení. Druhá kapitola rozebírá jednotlivé nejfrekventovanější důkazní prostředky, když v části 2.8 autor správně poukazuje na toliko demonstrativní výčet důkazních prostředků *de lege lata*. Třetí kapitola se pak věnuje dvojici povinností – důkazní a tvrzení – a jim odpovídající břemena zatěžující účastníky. Čtvrtá kapitola pak práci uzavírá úvahami o průběhu dokazování.

Lze tedy uzavřít, že ve všech kapitolách autor nejprve stručně uvede do problému, který následně řeší a konfrontuje aktuální doktrinální závěry s vlastními úvahami, kde buď se k některým doktrinálním závěrům přiklání, či naopak nabízí vlastní východiska, z čehož pak činí dílčí závěry.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů, které autor správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát lze považovat za v zásadě adekvátní.

Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly především naší aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší i historickou. S ohledem na patrné zkušenosti autora se zahraniční právní naukou (především německou a rakouskou), by možná prospělo o něco větší zapojení zahraničních zdrojů (nad rámec autorem uváděných 4).

Lze však ocenit, že autor uvádí základní názory české i zahraniční doktríny (především německé) a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, což nepochybně zvyšuje argumentační průraznost závěrů autora, když vlastní postoj k problému autor nepostavil izolovaně „na zelené louce“, ale formuloval jej právě konfrontací s těmito existujícími doktrinálními závěry.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava disertační práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je na dobré úrovni. V práci jsem nezaznamenal významnějších gramatických chyb či stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno v zásadě správně.

S obsahovou, jazykovou a stylistickou úrovní práce pak bohužel kontrastuje formální úprava práce, když práce není zarovnána do bloku, což pak vytváří nerovnoměrné okraje na pravé straně. Též by práci prospěla podrobnější kontrola finálního textu práce. V řadě případů se indexace čísel k citacím propsala nepřesně přímo do vlastního textu a v řadě případů index překrývá vlastní text (např. indexace poznámky č. 8 a 9 na str. 7 práce, č. 55 na str. 35 práce, č. 75 na str. 45), v některých případech jsou dvojité mezery (např. indexace poznámky č. 14 na str. 10 práce, č. 50 na str. 30 práce), jinde naopak mezery zcela absentují (např. indexace poznámky č. 27 na str. 18 práce). Konečně nesjednocení formální úpravy práce se vyskytuje i v seznamu zkratk (str. 153 práce a *promiscue* označování zákona s malým „z“ a velkým „Z“, absence odsazení čárkou u definice z.ř.s.).

Drobnou výtku bych adresoval též k indexovaným číslům citací v případě, že za daným slovem následuje čárka ve větě či tečka. Někde autor volí horní indexační číslo poznámky bezprostředně za slovem a před danou čárkou ve větě či tečkou (např. str. 35 „domněnky smrti)⁵⁶“; str. 35 „účastníků řízení⁵⁸“), jinde naopak horní indexační číslo umísťuje až za danou čárku ve větě či tečku (např. str. 33 „soudním řízení.⁵²“; str. 34 „důkazním břemenem.⁵³“). Ačkoli osobně upřednostňuji druhý naznačený způsob, tedy horní indexační číslo umístit až za čárku ve větě či tečku, v každém případě by bylo vhodné systém indexací sjednotit pro celou práci.

Závěrem je třeba upozornit na poněkud nepřehledné sestavení seznamu použitých právních předpisů a judikatury, kdy tento by měl být řazen dle určitého pravidla (např. dle data schválení, resp. vynesení).

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu podnětných názorů i autorsky originálních závěrů. U ústní obhajoby bych uvítal, pokud by autor alespoň stručně pohovořil o některých z těchto otázek:

- Zda se autor v případě tzv. „obrácených důkazních břemen“ kloní spíše k závěru o přenosu důkazního břemene na druhou stranu sporu, nebo naopak k závěru o stanovení vyvratitelné domněnky, případně má na institut zcela odlišný názor.
- Autor cituje (str. 125 a násl.) možné doktrinální pohledy na povahu důkazního břemene coby institutu procesního práva, hmotného práva či smíšené povahy. Necht' prosím autor uveďte a zdůvodní svůj osobní názor.

6. Odborná kvalita zpracování tématu disertační práce

Práce je po odborné stránce zpracována kvalitně, originální závěry autora jsou argumentačně adekvátně podpořeny, proto práce splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje autorovy odpovídající znalosti vybrané problematiky, jakož i souvisejících soukromoprávních otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech.

7. ZÁVĚR

Předložená práce prokázala vědeckou samostatnost kolegyně Zuzany Suché Balogh při zpracovávání nelehkého a mimořádně širokého tématu, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. Vybrané závěry z její práce pak mohou být použity k publikaci.

S ohledem na výše uvedené proto předloženou **disertační práci doporučuji k ústní obhajobě před příslušnou komisí pro obhajoby disertačních prací.**

V Praze dne 8. 3. 2024

JUDr. Pavel Kolesár, Ph.D.

oponent disertační práce